

Indikatorerevaluering

Innspel til Distriktssenteret

Presentasjon halde i Distriktssenteret sine lokale i Sogndal, 20. april 2010

Carlo Aall og Geir Liavåg Strand

WESTERN NORWAY RESEARCH INSTITUTE

VESTLANDSFORSKING

www.vestforsk.no

Disponering

- 1. Vår forståing og gjennomføring av oppdraget**
- 2. Litt indikator-teori**
- 3. Kva skal det føreslegne systemet vurdere?**
- 4. Vurdere innretninga av det føreslegne evalueringssystemet**
- 5. "Grovttest" det føreslegne evalueringssystemet**
- 6. Våre vurderingar**

1) Vår forståing og gjennomføring av oppdraget

- **Forståing**

- Vurdere innretning av evalueringssystemet
- Vurdere metodisk tilnærming
- Vurdere dei føreslegne kategoriane og tilknytte indikatorar
- IKKJE detaljert testing av systemet (men "grovtesting")!

- **Gjennomføring**

- Gjennomført i tett dialog med Distriktssenteret
- Denne presentasjonen er sluttrapporten for arbeidet
- Vi peikar i denne presentasjonen på vegar vidare når det gjeld utvikling av eit større indikatorsystem for utviklingsprosjekt
- Prosjektet er gjennomført av Geir Liavåg Strand (hovudansvar for gjennomføringa), Carlo Aall (fagleg ansvarleg) og Carol Azungi Dralega (kommentering)

2) Litt indikatorteori

- **Indikator**
 - Frå latin: betyr "indikere" og "peke ut en utviklingsretning" eller "samanheng"
 - Først brukt i militær samanheng!
- **Data – Indikator - Indeks**
 - Indikatorar er satt saman av fleire data (eks CO₂-utslipp per innbyggjar)
 - Indekser er satt saman av fleire indikatorar (eks BNP)
- **Datagrunnlag**
 - Oftast kvantitative, men også mulig å lage indikatorar med kvalitativ data
- **Årsak-virkning**
 - Man må ha en "grunngeve misstanke" om at en indikator skal indikere "noe" (i motsett fall er indikatoren i realiteten bare "data")
- **Kvifor bruke indikatorar?**
 - Styre: For å hjelpe å styre
 - Dokumentere: For å vise korleis ein har styrt?

Lysbilete 4

DPSR-modellen

OECD / SSB sin PSR (Pressure-State-Response) modell, som seinare er utvida med Drivers, kan vere eit aktuelt utgangspunkt. Denne modellen vert lagt til grunn i m.a. det nasjonale systemet for berekraftindikatorar

Eks på indikator:	Eks på indikator:	Eks på indikator:	Eks på indikator:
Mobilitet	Utslepp frå bilar	Ph i vassdrag	Parkeringsavgift

Vurdering av indikatorsystem

- **Omfattande litteratur med forslag til eit utal av indiaktorsystem for vurdering av alle mogelege forhold**

- **Omfattande litteratur som vurderar utforminga av foreslegne indikatorsystem**

Vårt oppdrag

- **Lite litteratur som vurderar den faktiske bruken av indikatorsystem**

- **Svært lite litteratur som drøftar og dokumenterar effekten av indikatorsystema!**

Viktig oppfølgjande studie

Lysbilete 6

3) Kva skal det føreslegne systemet vurdere?

Den store eller den lille distriktspolitikken?

Eks på indikator:	Eks på indikator:	Eks på indikator:	Eks på indikator:
Sentralisering	Skatte- og avgiftspolitik	Folketalsfordeling	Gradert arbeidsgjevaravgift

Den "store" distriktspolitikken

Den "lille" distriktspolitikken

Evt den "bitte lille" distriktspolitikken, forstått som utelukkande ein bestemt type tilskotsmidlar (KRD midlar)?

Lysbilete 7

Prosjekt, plan eller politikk?

- **Prosjekt**

- Prosjekt "for" distriktsutvikling?
- Prosjekt "med konsekvens for" distriktsutvikling?

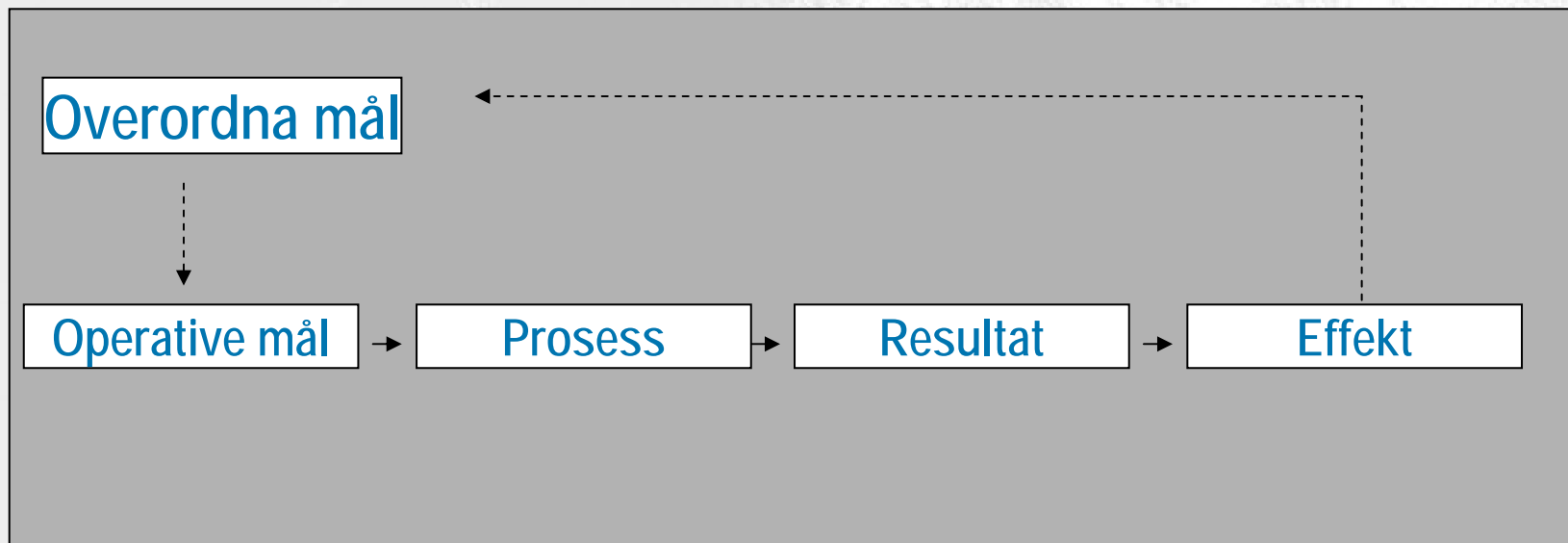
- **Plan**

- Plan "for" distriktsutvikling?
- Planar "med konsekvens for" distriktsutvikling?

- **Politikk**

- Politikk "for" distriktsutvikling?
- Politikk "med konsekvens for" distriktsutvikling?

Mål, prosess, resultat eller effekt?

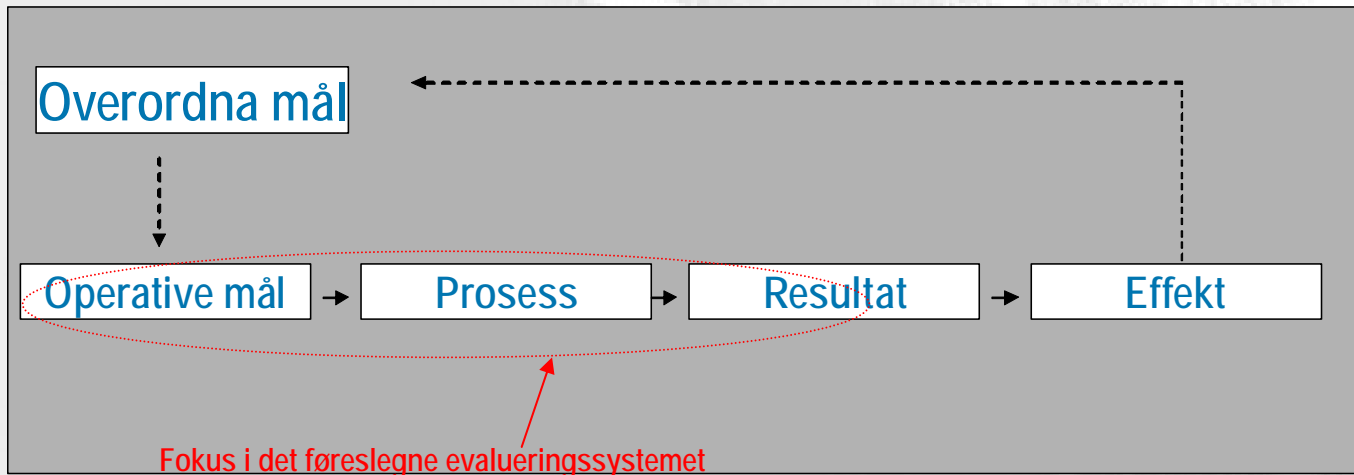

Lysbilete 9

4) Vurdere innretninga av det føreslegne evalueringssystemet

	Den <u>lille</u> distrikts- politikken	Den <u>store</u> distrikts- politikken
Fokus i det føreslegne evalueringssystemet	(politikk med <u>formål</u> å stimulere til distriktsutvikling)	(politikk <u>utan</u> distriktpolitisk formål, men med klar distriktpolitisk konsekvens)
Prosjekt		
Planar		
Politikk		

Innretning av det føreslegne evalueringssystemet (2)

XX	XXX	X	(så langt ikkje del av evalueringssystemet?)
Prosjekt mål: Bygge ein ungdomskafé	Prosjektet: Korleis vart kaféen bygd?	Resultat: Fekk ungdomane sin kafé?	Effekt: Bidreg dette til å nå eit overordna distriktspolitisk mål?

Oppsummering

- **Omhandlar den "lille" distriktspolitikken**
 - Eller kanskje berre den "bitte lille" distriktspolitikken?
- **Avgrensar seg til å vurdere "prosjekt"**
 - Kva med planar og politikkområde – skal ein ikkje sjå på dei?
- **Avgrensar seg til å vurdere "respons"**
 - Fangar ikkje systematisk opp drivarane som ligg bak distriktsutvikling eller tilstanden i distrikta?
- **Avgrensar seg til hovudsakeleg å vurdere prosessen**
 - Manglar systematisk kopling til overordna distriktpolitiske mål – og kan difor ikkje fullt ut vurdere den distriktpolitiske effekten?

5) "Grovtest" det føreslegne evalueringssystemet

- **Fire kontrollspørsmål**
- **Vurdering av dei føreslegne indikatorane**
- **Nokre tankar om "samsnaking" med andre system**

Fire kontrollspørsmål

1. Innretning

- Kva er teorien / ideen for indikatoren?

2. Kvantifisering

- Er denne indikatoren hensiktsmessig kvantifisert?

3. Skala

- Omfattar denne indikatoren alt; gir skalaen meining?

4. Relevans

- Kva er relevansen av denne indikatoren?

Data / indikator 1-10

1. **Sakshandsamar**
2. **Prosjektnamn**
3. **Emneord, type, kategori**
 1. [Kople mot database av emneord?](#)
4. **Kommune og kommunenummer**
5. **Kjelder for kartlegginga**
 1. [3 ulike kjelder](#)
6. **Hovudkontakt for prosjektet**
7. **Nettverk**
 1. [Kople mot database av kjende nettverk?](#)
8. **Omtale av bakgrunn og eigar**
9. **Kopling mot andre satsingar**
 1. [Kople mot database av kjende satsingar?](#)
10. **Økonomi og finansiering**

Vi må skille mellom data og indikator. Mye av det som står her er vel "data" – og ikke indikatorer. Evt "overskrifter" (for data og/eller indikatorer)

Indikator 11: Prosess: Medverknad og Mobilisering

- **Vurderingskriterium:**

- Grad av mobilisering og medverknad i prosjektet

1. **Innretning**

- Indikatoren viser om dette er eit bottom-up eller eit top-down prosjekt.

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på ei kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir meining, men kanskje starte med 0?

4. **Relevans**

- Skiljet mellom bottom-up og top-down er eit viktig skilje i regional planlegging

Indikator 12: Prosess: Forankring og eigarskap

- **Vurderingskriterium:**

- Grad av forankring hjå kommune, næringsliv og innbyggjarar i prosjektet

1. **Innretning**

- Indikatoren måler korleis dette prosjektet er forankra

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på ei kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir meining, men kanskje starte på 0?

4. **Relevans**

- Det er viktig å skilje mellom dei prosjekta som er forankra og dei som ikkje er det. Det er grunn til å tru at prosjekta må forankrast for å kunne gje varige effektar.

Indikator 13:

Gjennomføringsevne og menneskelege ressursar

- **Vurderingskriterium:**

- Bruk og tilgjengelegheit av nyttige metodar, verktøy, kompetanse og virkemiddel i prosjektet

1. **Innretning**

- Indikatoren måler profesjonaliteten i prosjektorganisasjonen

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på ei kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir meining, men kanskje starte på 0?

4. **Relevans**

- Det er viktig å skilje mellom kompetansen i prosjektorganisasjonen. Det er grunn til å tru at ein profesjonell organisasjon har større sjansar for å lukkast med å gjennomføre eit prosjekt enn ikkje-profesjonell organisasjon, særleg gjeld det for større prosjekt.

Indikator 14:

Kommunen som samfunnsutviklar

- **Vurderingskriterium:**

- Grad av kommunalt bidrag - kommunens rolle som samfunnsutviklar

1. **Innretning**

- Indikatoren vurderer kommunen som samfunnsutviklar.

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på ei kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir meining, men vurdere å utvide med
 - a. Opplysingar om prosjektet er politisk forankra ved vedtak i kommunestyre eller om det er forankra i administrasjonen i kommunen
 - b. Opplysingar om prosjektet er del av ein planlagt strategisk satsing i kommunen (kommunal utviklingsplan eller liknande)

4. **Relevans**

- Det er viktig å systematisere informasjon om kommunen sin rolle som samfunnsutviklar for å kunne lære av dei kommunane som får det til

Indikator 15:

Fylkeskommunen som regional utviklingsaktør

- **Vurderingskriterium:**

- Grad av fylkeskommunalt bidrag - fylkeskommunens rolle som regionalutviklingsaktør

1. Innretning

- Indikatoren vurderer fylkeskommunen som regional utviklingsaktør.

2. Kvantifisering

- Indikatoren er basert på ei kvalitativ vurdering og er ok

3. Skala

- Skalaen gir meining, men vurdere å utvide med
 - a. Opplysingar om prosjektet er politisk forankra ved vedtak i fylkesting eller om det er forankra i administrasjonen i fylkeskommunen
 - b. Opplysingar om prosjektet er del av ein planlagt strategisk satsing i fylkeskommunen (fylkeskommunal plan for næringsutvikling, tettstadutvikling eller liknande)
 - c. Samarbeider fylkeskommunen med andre regionale utviklingsaktørar i dette prosjektet (t.d. gjennom VRI samhandlingsprosjekt)

4. Relevans

- Det er viktig å systematisere informasjon om korleis fylkeskommunen oppfyller sin rolle som regional utviklingsaktør for å kunne lære av dei fylka som får det til

Indikator 16: Målformulering

- **Vurderingskriterium:**

- Måldefinering og risikovurdering i prosjektet

1. **Innretning**

- Indikatoren vurderer målformuleringa og risikovurderinga i prosjektet

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir mening, men vurder å starte på 0

4. **Relevans**

- Det er viktig å vurdere målformuleringa og risikovurderinga i prosjekt for å avdekke om styresmakter finansierer prosjekt som ikkje etter Distriktssentret sin vurdering ikkje burde vore finansierte

Indikator 17:

Måloppnåing i prosjektet (resultat og effekt)

- **Vurderingskriterium:**

- Grad av måloppnåing i prosjektet

1. **Innretning**

- Indikatoren vurderer måloppnåinga i prosjektet

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir meining, men vurder å
 - a. Utvide med kva har aktørane lært av prosjektet?
 - b. Spesifisere målgruppene og vurdere resultatene som prosjektet har oppnådd overfor desse målgruppene (eldre, yngre, kommunen som samfunnsutviklar, fylkeskommunen som regional utviklingsaktør etc)

4. **Relevans**

- Det er viktig å måle om prosjektet har nådd sine mål, men det er også viktig å vurdere om prosjektet har hatt effekt i høve dei distriktspolitiske målsetjingane (sjå vårt forslag til ny indikator)

Indikator 18: Nyskaping og kreativitet

- **Vurderingskriterium:**

- Grad av nyskaping når det gjelder produkt /tenester og metodar som en følge av prosjektet

1. **Innretning**

- Indikatoren måler nyskapinga og kreativiteten som kjem fram i prosjektet

2. **Kvantifisering**

- Indikatoren er basert på ei kvalitativ vurdering og er ok

3. **Skala**

- Skalaen gir meining, men kan også bruke talskala som i dei andre indikatorane

4. **Relevans**

- De bør vurdere å fjerne denne indikatoren. Nyskaping og kreativitet vert ofte definert som innovasjon. Innovasjonsindikatorar gir ofte lite meining då dei aller fleste innovasjonane er inkrementelle og svært vanskelege å måle, medan dei radikale innovasjonane er lettare å måle, men svært sjeldne å finne.

Indikator 19: Oppsummering og konklusjon

- **Er det læringsverdi i prosjektet**
 - JA: NEI: (sett kryss)
- **Er kartlegginga eigna for publisering:**
 - JA: NEI: (sett kryss)
- **Ingen merknader!**

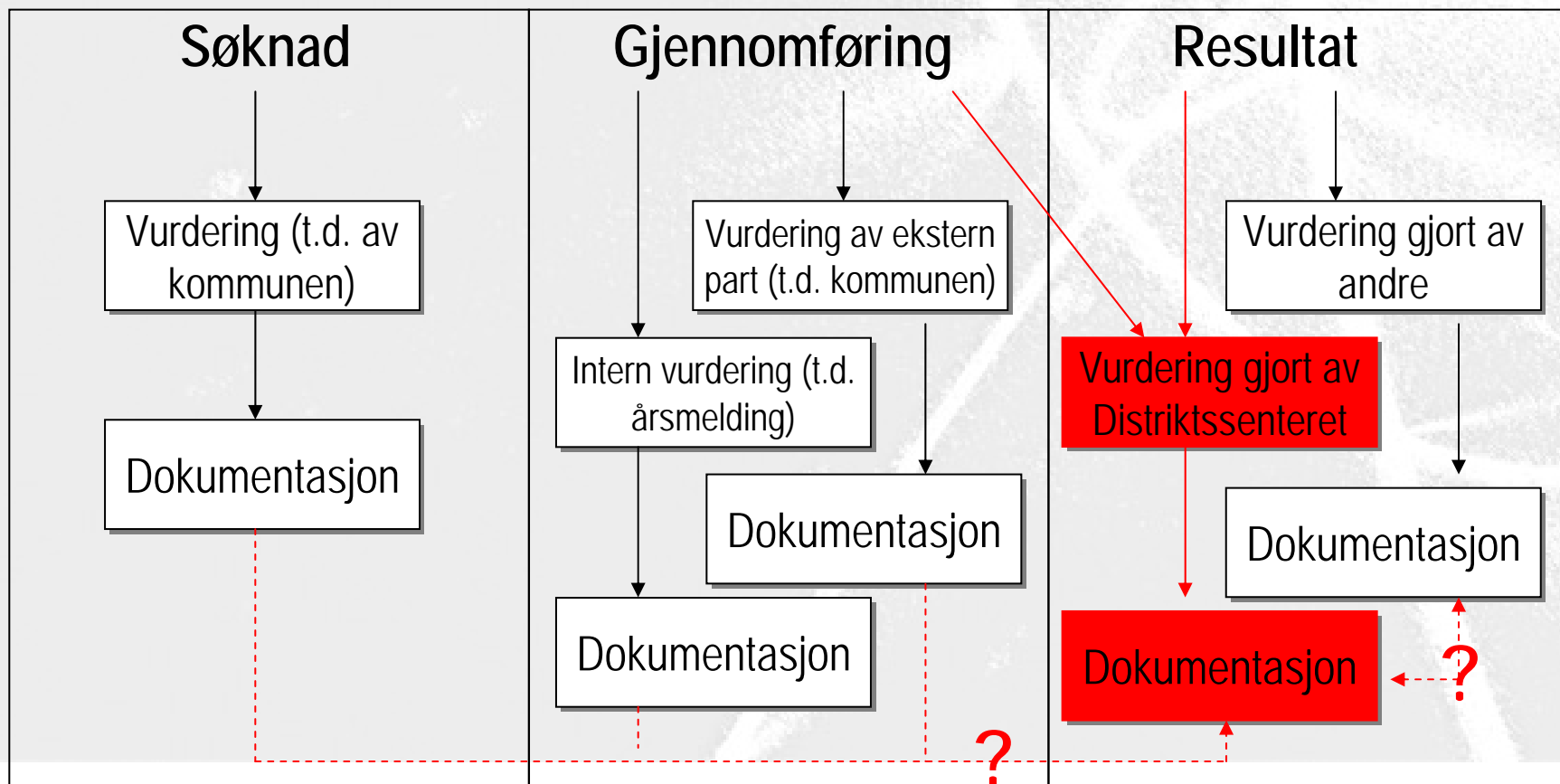
Indikator 20-21:

- **20: Oppfølging frå Distriktssenteret**
 - Type oppfølging:
 - FOU
 - Dybdekartlegging
 - Artikkel/kronikk
 - Oppfølging og ny vurdering:
 - Godt eksempel/beste praksis
- **21: Vedlegg**
- **Ingen merknader!**

Er det "samsnalking" med andre system?

Faser i eit prosjekt:

6) Våre vurderingar og tilrådingar

- **Overordna nivå**
- **Detaljert nivå**
 - Framlegg om nye indikatorar

Overordna nivå

- **Som ein start på oppbygging av database over prosjekt og beste praksis er dette ein god start, men systemet er relativt avgrensa ved at det vurderer hovudsakleg prosessen og utviklingsprosjekt**
- **Ein bør vurdere å vidareutvikle systemet til:**
 - Omfatte andre aktivitetar enn "prosjekt"; nemleg "plan" og "politikk"
 - Utvide frå den "lille" til den i alle fall "litt større" distriktspolitikken
 - Freiste å kome nærare svaret på kva effekt prosjekta har på distriktspolitikken
- **Ein mogeleg start på utviding av systemet**
 - Inkludere ein sjølvstendig vurdering av relevante "planar" i vertskommunane til dei prosjekta som vert evaluert; dvs planar som faktisk er eller burde vere vist til som forankring av prosjektet
- **Om det er ønskjeleg for Distriktssenteret kan Vestlandsforskning bidra i ein slik prosess**

Innspel til nye indikatorar (1)

- **Ny indikator 1: Kven er pådrivarane i prosessen**

- Fylkesordførar – ordførar – politikarar
- Fylkesrådmann – rådmann – administrasjonen
- Lokale eldsjeler
- Næringsliv
- Staten

1. **Innretning**

- Indikatoren avdekkar eldsjelene i prosjektet

2. **Kvantifisering**

- Dette er ein 'avkryssingsindikator'

3. **Skala**

- Ja/nei

4. **Relevans**

- Det kan vere interessant å kartlegge eldsjelene bak prosjektet for å prøve og finne om det er ulikskapar i resultatoppnåing og prosjektgjennomføring avhengig av kven som er eldsjel og pådrivar

Innspel til nye indikatorar (2)

- **Ny indikator 2: Korleis heng målet saman med overordna mål for distriktspolitikken**
 - Kva for delmål bidreg prosjektet å innfri
 - Indikatoren skal setjast av sakshandsamar
- 1. **Innretning**
 - Indikatoren avdekkar om målsettinga i prosjektet heng saman med overordna mål for distriktspolitikken
- 2. **Kvantifisering**
 - Dette er ein 'avkryssingsindikator'
- 3. **Skala**
 - Ja/nei
- 4. **Relevans**
 - Det kan vere interessant å kartlegge om korleis prosjektet sin målsetting stemmer med dei gjeldane distriktspolitiske målsettingane

Innspel til nye indikatorar (3)

- **Ny indikator 3: Har prosjektet bidrege til å nå eit mål i distriktpolitikken?**
 - Kva for mål bidreg prosjektet å innfri?
 - Indikatoren skal setjast av sakshandsamar
- 1. **Innretning**
 - Indikatoren avdekkar om effektane av prosjektet har bidrege til å nå eit mål i distriktpolitikken
- 2. **Kvantifisering**
 - Dette er ein 'avkryssingsindikator'
- 3. **Skala**
 - Ja/nei
- 4. **Relevans**
 - Det kan vere interessant å kartlegge om korleis effektane av prosjekta bidreg til å innfri overordna mål i distriktpolitikken

Takk for merksemda!

- **Carlo Aall, forskingsleiar Vestlandsforskning**
- caa@vestforsk.no
- **991 27 222**
- www.vestforsk.no